

Кропочева Наталія
м. Київ, Україна
ORCID : 0000-0002-7025-8272

Kropocheva, Nataliia
Kyiv, Ukraine

**НОРМАТИВНО-ЗАКОНОДАВЧІ ВАЖЕЛІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТЯНСЬКИМИ БІБЛІОТЕКАМИ
МОДЕРНІЗАЦІЙНОГО ЗМІСТУ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ**

Ключові слова: мережа освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, інформаційні ресурси, нормативні і законодавчі складники, інформаційне забезпечення.

**REGULATORY AND LEGISLATIVE LEVERS ENSURING
THE MODERNIZATION CONTEXT OF INFORMATION RESOURCES
OF EDUCATIONAL LIBRARIES**

Key words: network of educational Libraries of the Ministry of Education and Culture of Ukraine and the National Academy of Sciences of Ukraine, information resources, regulatory and legislative components, information support.

Складність та непередбачуваність змін в сучасному суспільстві ми відчуваємо в повній мірі на собі і на результатах своїх вчинків, тому афоризм-побажання: «Щоб ти жив у час змін!» сприймаємо, розуміючи всю глибину цього вислову і в побутовій сфері, і в науковій роботі. Інформаційна експансія, пандемія, військова агресія Російської Федерації суттєво вплинули на форми та методи діяльності галузевих бібліотек, що знайшло своє відображення у створенні дистанційних електронних освітніх ресурсів, формах забезпечення відкритого доступу до них віддалених користувачів.

У 2023 р. відділом науково-освітніх інформаційних ресурсів Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського розпочато прикладне наукове дослідження «Освітнянські бібліотеки як суб'єкт проектування освітнього середовища в умовах цифровізації» (2023–2025 рр.).

Назва зазначеного дослідження актуалізує суб'єктність освітянських бібліотек, визначає зміст ключової проблеми, сфокусованої на створенні і методиці використання комп'ютерно-орієнтованих педагогічних систем, технологій дистанційного і змішаного навчання, цифрових освітніх ресурсів і засобів навчання.

Той факт, що бібліотека як інформаційно-комунікаційна система, продукує, генерує, зберігає та поширює ресурси в традиційному та електронному вигляді, сприяє вільному доступу до них, є посередником у соціальній комунікації, – не потребує обґрунтування. Оскільки підтверджується новою філософією освітянських бібліотек, в змісті якої

наголошується на пріоритетності сервісної діяльності бібліотек, забезпечується новим рівнем організації інформаційних ресурсів, підвищенням ефективності та якості інформаційних потреб користувачів, спільного створення й використання сучасних інформаційних ресурсів [3, с. 4].

В той же час актуальність поняття «освітнянські бібліотеки» залишається незмінною (в семантичному аспекті), набуваючи нових ознак, оновлення професійних та концептуальних характеристик. Для підтвердження зазначеної тези наведемо визначення освітнянських бібліотек, в змісті якого виокремлено формальні ознаки бібліотек через належність до спеціалізованих педагогічних бібліотек або структурних підрозділів освітнянських установ і бібліотек навчальних закладів усіх типів і рівнів акредитації та вертикальної підпорядкованості (МОН України, місцеві органи управління освітою та АПН (нині – НАПН України) [1; 3, ст. 2].

У ст. 2 Положення про мережу освітнянських бібліотек МОН України та АПН України подано визначення поняття «освітнянські бібліотеки», в якому акцентовано на двох складниках: акумуляції та організації доступу до профільної інформації учасників навчально-виховного процесу, науково-дослідницькій діяльності; забезпеченні інформаційних потреб педагогічної науки та освіти. На нормативному рівні підкреслюється головне завдання – інформаційно-бібліографічне забезпечення наукових, науково-педагогічних та управлінських кадрів; вчителів, студентів на різних етапах здобуття та удосконалення фахових знань [1].

Основні напрями діяльності мережі освітнянських бібліотек: формування галузевого інтегрованого інформаційного ресурсу освітнянської галузі, створення довідково-пошукового апарату для багатоаспектного розкриття фондів, – передбачає застосування адаптивних інструментів, зокрема, створення електронного каталогу, електронної бібліотеки, розподілених спеціалізованих електронних баз даних, розміщення зовнішніх електронних ресурсів на веб-сайтах установ; налагодження системи підвищення кваліфікації бібліотечних працівників через використання онлайн інструментів наукової та освітньої комунікації (Zoom, Meet) тощо.

Огляд інформаційного забезпечення наукової діяльності мережі освітнянських бібліотек зосереджуємо в нормативній площині, що ще раз підкреслює перспективність наукової значущості поняття «освітнянські бібліотеки», що, набуваючи *de facto*, властивості інформаційних, ресурсних, культурно-просвітницьких та науково-дослідницьких центрів, все ж таки ідентифікуються як освітнянські бібліотеки.

Відносно особливостей інформаційного забезпечення різних цільових груп користувачів мережі освітнянських бібліотек, зазначимо, що в Законі

«Про бібліотеки і бібліотечну справу» (1998 р.) підкреслюється, що основою державної політики в галузі бібліотечної справи є реалізація прав громадян на бібліотечне обслуговування, забезпечення загальної доступності до інформації та культурних цінностей, що збираються, зберігаються та надаються в тимчасове користування бібліотеками. І зазначається, що бібліотечна система України – розгалужена мережа бібліотек різних видів, пов'язаних взаємодією і використанням бібліотечних ресурсів [2].

Однак, варто звернути увагу ст. 9, у якій прописано, що «...центральні бібліотеки беруть участь у розробленні та реалізації державних і регіональних програм у межах своєї компетенції та програм розвитку бібліотечної справи, створенні інформаційних мереж на основі єдиних правил обробки документів і обміну даних» [2]. Фіксація на змісті поняття «центральні бібліотеки» регламентує стратегічні цілі розвитку бібліотечної сфери; зміст бібліотечної системи України розглянуто через дві базові складові – взаємодію і використання бібліотечних ресурсів.

Принципово значимим є використання поняття «освітнянські бібліотеки» в Розпорядженні КМУ від 23.03.2016 р. № 219-р «Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» [4]. Стратегія визначається «рамковим документом, що формує бачення, визначає пріоритети, завдання, основні дії для досягнення якісних змін у бібліотечній справі України [там же]. Тобто зміст названого «рамкового документа» стає тим Рубіконом, перейшовши який, ми зберігаємо і самі поняття «освітняни», «освітнянські бібліотеки», удосконалюючи, трансформуючи та доповнюючи змістове наповнення цих понять, що забезпечують формування бібліотек як дослідницьких, інформаційних, освітніх, комунікаційних центрів, зберігаючи традиційне ядро, яке утримує, створену конструкцію, з можливістю «нанизування» нових сфер діяльності у формі доповненої реальності і т. ін.

Огляд законодавчих джерел різних часових відтинків щодо застосування поняття «освітнянські бібліотеки» засвідчує сформованість нормативно-законодавчої основи діяльності мережі освітнянських бібліотек МОН України та НАПН України та сталість використання цього поняття в умовах цифровізації; визначення форм і методів їх діяльності регламентовано в нормативних, інструктивних виданнях, розроблених ДНІПБ ім. В. О. Сухомлинського для мережі освітнянських бібліотек МОН України та НАПН України, які постійно оновлюються.

Тим паче, це важливо для подальшого розвитку освітнянських бібліотек, що в своїй назві зберегли не «архаїку» застиглих форм і назв, а динамічне оновлення теоретико-методологічного, організаційного та методологічного підґрунтя їх функціонування.

Список використаних джерел

1. Довідник інструктивних матеріалів для освітянських бібліотек МОН України та НАПН України (2017–2019 рр.) : [довідник]. НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. Упоряд.: І. І. Хемчян, Л. М. Бондар. Київ : [б. в.], 2019. 95 с. URI: <http://surl.li/gcltq>.
2. Про бібліотеки і бібліотечну справу [із змінами і доповненнями] : Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). 1995. № 7. Ст. 45.
3. Про затвердження Положення про мережу освітянських бібліотек МОН України та АПН України : наказ МОН України від 30.05.2003 р. № 334/31. МОН і АПН України. *Інформ. зб. МОН України*. 2003. № 21. Дод.: Положення про мережу освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та Академії педагогічних наук України ст. 2.
4. Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України». Розпорядження КМУ від 23.03.2016 р. № 219-р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 26. С. 165. Ст. 1047. [Дод.: Стратегія розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року].

Мігельман Ігор

кандидат фізико-математичних наук, доцент

м. Одеса, Україна

ORCID: 0000-0002-9817-6690

Mitelman, Igor

Candidate of Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

Odesa, Ukraine

ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИВЧЕННЯ

ДЕЯКИХ ТИПІВ НЕРІВНОСТЕЙ З ПАРАМЕТРАМИ, ЯКІ МІСТЯТЬ МОДУЛЬ ЧИСЛА

Ключові слова: *задачі з параметрами, функції, які задаються за допомогою модуля числа, підвищення кваліфікації вчителів, математична та методична компетентність, продуктивні дидактичні структури.*

ISSUES OF METHODOLOGY OF STUDYING SOME TYPES OF INEQUALITIES WITH PARAMETERS CONTAINING THE MODULUS OF A NUMBER

Key words: *problems with parameters, functions defined using the number module, professional teacher development, mathematical and methodological competence, productive didactic structures.*

Дидактичні ресурси предметно-методичних компетентностей сучасного вчителя математики повинні постійно знаходитись у фокусі системи післядипломної педагогічної освіти. Для забезпечення цілісності навчально-математичної діяльності вчителя під час підвищення кваліфікації мають